

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Évesi: Negyedévre	3	korona
Évesi: Negyedévre	12	"
Évesi: Negyedévre	5	"
Évesi: Negyedévre	20	"

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
G á s z l ó J ó z s e f.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A cukor-kérdés.

— szept. 2.

Szeptember elsejétől kezdve meg van rá a mód, hogy a háztartás egyik legnagyobb fogyasztási eikke a cukor minden átmenet nélkül egyszerre olcsóbbá legyen.

Kemény dió volt a cukorkérdés Magyarország és Ausztria minisztereinek.

Megismételt, nehéz és fárasztó tárgyalások után végre az utolsó pillanatban dülőre került a sokat hánytorgatott cukorválság.

Az ügy a sokat emlegetett brüsszeli konferenciával kezdődött. Angolországot bántotta az a körülmény, hogy az ő gyarmatai nem képesek a cukrot oly olcsón piacra vinni, mint az európai cukorgyárak, mert ezek hazájukban különböző állami kedvezményekben részesülnek.

Összehívta hát az egyes államokat a cukorkérdésben való tárgyalásra, a mi Brüsszelben meg is történt.

E konferencián megállapították, hogy egy államnak sem szabad ezentul a cukorgyáraknak sem nyílt, sem titkos kedvezményt nyújtania. Ha pedig az ott résztvett és az egyezményhez hozzájárult államok (Oroszország nem esatlakozott) valamelyike azt mégis megtenné, akkor a többi ország az onnan exportált cukorra nagy vámot vetne. Másodszorban pedig elhatározták, hogy ezentul egy államban sem szabad hat franknál magasabb cukorvámot szedni.

Megjegyzendő, hogy mi eddig a közös vámterületből cukrot exportált gyáraknak (Ausztriával együtt) évente kilenc millió forint kiviteli jutalmat adtunk. A külföldről behozott cukor után pedig 13 arany forint vámot szedtünk, azaz szedtünk volna, ha valakinek e tétel mellett kedve lett volna hozzánk cukrot szállítani.

Mint hogy pedig mi is hozzá járultunk a brüsszeli cukoregyezményhez, megsztünik nálunk ép úgy a

kiviteli jutalom, mint a behozatali vám is.

Igen ám, csak hogy mi, mielőtt Brüsszelbe meghatalmazottat küldtünk volna, két dologra nézve megállapodtunk Ausztriával. Először is abban, hogy azt a cukormennyiséget, amelyet mi fogyasztunk, a saját gyárainkkal akarjuk előállítani. Mert Ausztriával eddig az az egyezményünk volt, hogy gyárainknak belső fogyasztásra csak 530,000 métermázsát volt szabad előállítani, holott mi 800,000 métermázsát fogyasztunk.

Másodszor pedig abban történt megállapodás, hogy ezt a cukormennyiséget kontingentáljuk, azonképen Ausztria is; vagyis: szám szerint megállapítjuk, melyik gyárnak mennyi cukrot szabad előállítani.

Ausztriával így barátságosan megegyeztünk volna; csak hogy a megállapodásnak nesztét vették a konkurens országok, újra összehívtak ugyanezen Brüsszelben konferenciát és az Ausztriával való egyesség második részét, hogy t. i. gyárak részéről előállítandó cukormennyiséget az állam állapítsa meg, az egyezménybe ütközönek nyilvánították.

Most megint meggyült a bajunk Ausztriával. Ott ugyanis arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ha a gyárak között nem szabad a cukrot kontingentálni, akkor ők ahhoz sem járulnak hozzá, hogy a magyar cukorfogyasztás a magyar gyáraknak biztosíttassék.

Sok huza-vona után végre megegyezett a két pénzügyminiszter, az utolsó pillanatban, mint mondtuk, mert szeptember elsején már hatályba lépett a brüsszeli egyezmény. A megállapodás abban áll, hogy ha Ausztriából hozzánk, vagy tőlünk Ausztriába cukrot szállítanak, akkor az az állam, a melyből kiviszik, métermázsánként három és fél korona kiviteli díjat (surtaxe) ró a cukorra, hogy ezáltal a kivített a másik állam kedvéért megnehezítse.

Most már a cukor a világpiacra szabadon mozoghat, vagyis ha valamelyik államban a gyárosok oly olcsón tudják a cukrot előállítani, hogy az eladásnál hat franknyi vámveszteségen könnyen tultehetik magukat, akkor gyártmányukkal bármelyik országban megjelenhetnek.

Ez a körülmény okozza a cukor árának süllyedését. Mert ha például Ausztria és Magyarország az eddigi árakat továbbra is fentartaná, akkor minden oldalról beözönlének a cukor, a gyárakat pedig csakhamar beesukhatnák.

Ausztriában máris 12 fillérrel olcsóbban adják a cukrot későbbi szállításra.

Nálunk egyelőre még nem állapodtak meg a gyárak az árban. Annyi azonban bizonyos, hogy mihelyt a kereskedőknél a jelenlegi készletek elfogynak, nálunk is lényegesen, ha nem is annyival, mint Ausztriában — lejjebb szállítják az árat.

A válság megoldásához.

Irta gróf Csáky Napoleon.

Érdekes röpirat jelent meg Bécsben Szelinszky György cs. és kir. udvari könyvkereskedésében. A füzet címe: *Egy szó a válság megoldásához és a szerzője gróf Csáky Napoleon, a ki hazafias szeretettel fejtegeti a válság megoldásának kérdését.*

Szerinte ez a válság egyike száza dunk legérdekesebb jelenségeinek és ezen az alapon higgadtan fejtegeti a nemzeti mozgalom jelentőségét.

Ami a magyar jelvényeket és a magyar tiszteknek magyar ezredkebe való áthelyezését illeti — írja gróf Csáky — a tárgyalások tudvalevőleg kielégítő eredményre vezettek, miért is azon meggyőződésben, hogy sem az első kérdés, sem az egész közös hadseregnek esetleg osztrák magyar jelvényekkel leendő felruházása nehézségekbe nem fog ütközni, kizárólag azon kérdések tárgyalására kívánunk szoritkozni, a melyek a magyar vezénnyelv követelményével kapcsolatosak.

Aztán hangoztatja, hogy a megoldás feletle sürgős és meg kell találni a módot, hogy az ellenzéki kisebbség, mely egyuttal az egész nemzet érületét képviseli, a korona és a kormány bölcs jó akarata előtt meghajolhasson.

Tartós fiu és leány cipők kaphatók

Michelstädter Utóda

kizárólag cipő-raktárában.

piacz. u. t. 40.

Ismerteti a felmerült terveket, a béke érdekében feltétlenül szükséges minimális engedményeket és végül, mi után ismételve hangoztatja, hogy a meg egyezésnek mindkét félnek böles politikai belátása s engedékenysége alapján okvetlenül meg kell történie, a következő javaslatokat ajánlja a korona s a politikai tényezők figyelmébe:

I. Mondja ki a közös kormány, hogy a magyar vezényszó kísérlétképen 5 magyar ezrednél, (2 huszár és 3 gyalog ezred), 3 vagy 5 évre behozandó. Ezen határidő után a rendszer eredménye, az említett ezredeknek egy külön vegyesbi zottság előtt, hasonszámú osztrák ezreddekekkel leendő bemutatása alapján fognak megvizsgáltatni és akkor a gyakorlat, a tény, a valóság fog a rendszer mellett vagy az ellen tanuskodni.

II. Jelentse ki a közös kormány, hogy úgy Ausztria, mint Magyarország katonai nevelő intézeteiben a magyar nyelv alapos tanítása kötelezően behozandó, a mi által a jövő nemzedékre nyelvismereti szempontból csak áldás fog háramolni.

A politikai röpirat így végzi fejtegetéseit.

Javaslatunk gyakorlati keresztülvi tele egyszerű és alig jár költséggel, mert hiszen a magyar vezényszót csak az ezred keretében kívánja életbeléptetni, minéltozva a gyakorlati szabályzatban foglalt csak azon vezényszavak magyar fordítását hozná magával, melyek egy ezred keretében használatosak.

Es ha majd hazánk nyelvének a katonai intézetekben leendő ápolása folytán az osztrák hadapródok és tiszték is némileg birni fogják, akkor fog beigazulni, mily elenyésző csekély visszhatása van a vezényszavakban létesült változásnak az osztrák hadapródok egységére.

Javaslatunknak a védőörvény keretében vagy azon kívül való végrehajtása

módozatait az intéző közegek fognák megállapítani.

Távol legyen tőlünk, hogy ezen szerény indítványunkra elsőbbséget vagy egyéb monopoliumot tulajdonítsunk magunknak, azon teljes meggyőződésünk nyilvánításával azonban tartozunk, hogy azon kormányfő, ki függetlenségi pártunk elé a magyar vezényszavak 5 ezrednél a évre kísérlétképen való behozatala programjával fogna lépni, ezen hazafias és lelkes, de ma szilárd és makacs pártot minden költségvetési és egyéb javaslataihoz mintegy varázsszóra fogná megnyerni.

Óhajtván óhajtván, hogy a szabad és nyílt szó fontolóra vétessék, hogy legalább azon öntudatunk maradjon, miszerint ösztönöségünkkel szeretett királyunk és szent hazánk iránt kötelességet teljesítettünk.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Tanácsülés.** A városi tanács tegnap reggel 9 órától esti 6 óráig Kovács József polgármester elnöke alatt ülést tartott. Az ülésen a tanács az 1904. évre elkészített és a főszámvévő jelentése kapcsán előterjesztett költségvetést tárgyalta.

× **A színházi világítás megjavítása.** Említük, hogy K. Tóth Mihály dr. rendőrkapitány a színházi világítás megjavítása tárgyában tervet nyújtott be a tanácshoz. A tanács a v. közművelődési szakosztály útján a tervet sürgős megvizsgálás, javaslattétel és költségvetés készítése céljából a mérnöki hivatalnak adta ki.

× **A tanács köréből.** Csóka Samu v. tanácsos szabadságáról visszatért s hivatalát tegnap átvette. — Kovács Kálmán és Illés Gyula v. jegyzők tegnap egy hónapi szabadságra távoztak el.

× **Beosztott ügykezelés.** Illés Gyula v. jegyző 1 hónapi szabadságolása miatt a polgármester a nevezett v. jegyző által vezetett szegény ügyek ellátását Illés Gyula távollétében Oláh Károly v. tanácsos a közművelődési ügyosztály vezetőjéhez osztotta be.

EGYHAZ és ISKOLA.

Arvaügyi ülés. A debreceni ev. ref. egyház arvaügyi biztossága szept. hó 2-án ma délután 5 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: Folyó ügyek.

IRODALOM.

A tiszafüredi múzeum és közkönyvtár 1902 ben. Irta Milesz Béla titkár, aki a debreceni múzeumot rendezni fogja.

A tiszafüredi múzeum a múlt évben nagyon sok tárggyal gyarapodott azon ásatások révén, amelyet Tiszafüred vidékén végeztek. Felkutatták ugyanis a tiszafüredi terramare őstelepet, azután a t. igari Földvár őstelepet, az ugyanottani Kettőshalmot és kísérleti ásatást tettek a szomszédos P. Domaháza tanyán. Nagy számú kő és csonteszköz, agyagtárgy és rézeszköz lett az eredmény P. Domaházán rendes temetőt találtak és pedig látszólag két korszakbeli temetési rendszerrel. — Egy csontváz nyakán nagy szemű boros tyangyöngyöt találtak.

Általánosságban gyarapodott a múzeum 1902 ben 60 darab éremmel, 394 db. régiséggel és 15 db. különféle tárggyal; a közkönyvtár szaporodott 212 művel 256 kötetben. A gyűjtemények állománya 1902. év végén 10 662 darab volt, amelyből érem: 2504, régiség tárgy: 3297, különféle: 951, könyv, nyomtat

Buy hot peanuts! *)

(Amerikai história.)
Irta Herceg János.

A new-yorki 6-ik kerület postahivatalában, mikor a levélhordók a bedobott leveleket szortírozták, egy piciny, gyerekes írásu levelet találtak, amely így volt megcimezve:

"To my dearest mother in the heaven." Magyarul: "Az én legkedvesebb anyámnak a menyországban."

A levélhordók bemutatják ezen furcsa levélkét főnöküknek, aki azt menten fel is bontotta. A levélke így szólt:

"Édes jó anyuskám! Nagyon rosszul megy itt lent a dolog, mióta elmentél. Most a Dick bácsinál lakom. Dick bácsi sokszor nagyon mérges és megveri Mary néni, mikor baza jön a gyárból. Én sült diót árulok a Bridge-streettől a Clinton-streetig. Nagyon fázom nincs cipőm, pedig a Dick bácsi mikor este haza viszem neki a 25 centet, amit kerestem, mindig mondja: „Elly holnap kapsz cipőt!”, De Dick bácsi inkább „Brandyt” vesz a pénzért, mert tudod édes anyám, azt nagyon szereti. A szegény Mary néni az venne cipőt, de neki nincs pénze, amit keres a vasalásból, azt oda adja, Dick bácsinak, mert különben megveri. Hát azért írok kedves anyám, hogy beszélj a menyországban a jó Istenkével és kérd meg szépen, hogy engem is vigyen fel! Nagyon jó és szófogadó leszek, Korán fogok ám felkelni és dolgozni. Tu-

*) Sült diót vegyenek!

dom akkor majd vesz a jó Istenke új cipőt, meg meleg ruhát, mert most télen nagyon fázom abban a batiszt ruhában amit anyám husvétkor csinált nekem! Édes jó anyámat csókolja és üzenetét várja.
Elly."

Bridge-street 35 10 emelet 78 ajtó.

E levélke nagyon meghatotta nem csak a főnököt, de a kíváncsian körülálló levélhordókat is. Egyik derék levélhordó így szólt:

— Főnök ur! Szegény ember vagyok és hat gyermekem van, de elmegek ezért a szegény árváért és magamhoz veszem, Ahol hat eszik, ott a hetdiknek is jut!

— Nem, kedves barátom! — szólt a főnök — majd csak nekem lesz rá gondom. Ugy sincs gyermekem. Menjen és hozza magával a leánykát!

A levélhordó egész nap kereste Ellyt de nem találta. Tudja Isten napközben hol járt, merre kiáltotta: „Buy hot peanuts!”

Csak ugy este felé csipte el otthon. Ugy, ahogy volt felpakolta a postakocsira Meztaláb, félig megfagyva, rongyosan és piszkosan állított be Elly a főnök ur elé. Egyébként csinos szőke lányka volt okos nagy szemekkel, karcu termettel.

— Leányom! — szólt a főnök. Levele érkezett a menyországból! . . . Hát kis leányom azon üzenet jött, hogy majd eljöhetsz oda, de előbb itt lenni, a földi világban kell tanulnod. szépen irni, jól olvasni, főzni, kötni, himezni es sok sok mindenfélét! . . . Mert ott fenn ilyen tudatlan kis leányoknak nem veszik hasz-

nát. Aztán, ha mindezekhez értesz leánykám, akkor — ha tetszik — ám mehetsz! . . .

Elly természetesen kapott szép új ruhát, jó meleg cipőt. A tanító bácsi is tanította naponta sok minden szépre — jóra.

Eleinte furesa volt neki az új világ a meg nem szokott jólét. Ejszaka álmában mindig kiabálta ösztönszerűleg:

— Buy hot peanuts!

Sokszor sirt is álmában és kérte Dick bácsit ne üsse, holnap többet fog árulni és 30 centet fog neki hozni. Reggel mikor ébredt, bámulva nézte az új világot és sokáig tért magához.

Évek multak.

Ellyből szép hajadon fejlődött. Álmában nem kéri már a Dick bácsit, hogy ne üsse és nem is kiáltja: „Buy hot peanuts!” most a Dick bácsi meg Mary néni helyett megjelen álmában előtte az a szép tengerész hadnagy, kivel a Washington hadi hajón rendezett mulatságon ösmerkedett meg.

Hát ugy volt a dolog, hogy a hadnagy ur sokáig nézte a táncról kipirult szép Ellyt, de nem merte táncra kérni. Aztán mégis bátorságot vett magának és felkérte a második négyesre.

Eleinte egy szót sem szóltak egymáshoz. Alig mertek egymásra nézni. Nagysokára szakította meg a csendet Elly:

— Szereti a tengerész életet?

— Nagyon!

— Meddig időzik még a t hajójuk?

vány, okmány, térkép és metszvény 3910 darab.

A bevétel 1701 kor. volt, a kiadás 1901 kor. 54 fill.

Amerikai közjegyző Budapesten.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 1.

Kovácsi Miklós István, volt magyar országgyűlési képviselő, a ki tíz évvel ezelőtt hét kiskorú gyermekével együtt kivándorolt Amerikába és a ki most Clevelandban, a legnagyobb magyar kolóniában jónévű magyar ügyvéd és közjegyző, két hónapi tartózkodásra Budapestre érkezett. Amerikai ügyfelei érdekében a vidéken vannak örökösödési és egyéb ügyekben megbízásai, — így volt már Debrecenben, Pápán, Veszprémben, Kassán és Eperjesen, — és egyébként is kereskedelmi és szellemi összeköttetéseket keres itthon az amerikai magyarság érdekében.

Az érdekes vendégről, a ki a múlt héten lapunk szerkesztőjének vendége volt s Debrecenben meglátogatta Kiss Áron püspököt, Szűcs Miklós törvényszéki elnököt, Szávay Gyulát, ifj. Móricz Pált és Tóth András szobrászt, fővárosi tudósítónk a következőket írja.

Miklós István elnöke Clevelandban a virágzó Jókai körnek, a hol az Amerikában időző magyar ifjuság hazafias szellemben műveli magát és ebben a minőségében a kör védnökét, az Amerikában rajongó tiszteletben lévő nagy író, Jókai Mórt is fel fogja keresni. Miklós István igazgató tagja az amerikai magyar református szövetségnek, a melynek 2000 tagja van, s a mely segélyző egyesület és egyházi szövetség középpontja az amerikai református magyarság szellemi életének. Ez a szövetség vallásos jellegű református lapot is tart fenn, a melynek

— Holnapután hajnalig.

— És aztán már itt hagynak bennünket?!

— Megyünk! — szolt a hadnagy leverten — ez a parancs: de viszatérek majd!

Induláskor kora hajnalban Elly kilopódzott a kikötőbe. Az egész város még aludt akkor, csak a tisztek és katonák rokonai és hozzátartozói jöttek el utolsó istenhozzádot mondani.

Nemsokára felszedte a „Waschinton, horgonyait. Megszólaltak az ágyuk. Egy hosszú éles fütty és megindult a hatalmas hadi hajó.

A hadnagy ott állt a hajóóránál, szalutálva Ellynek, Elly pedig lobogtatta kendőjét, míg csak a hajó el nem tűnt a láthatárból.

*

Nem is gondol már Elly a menyországára hanem szűnös szüntelen a „Waschington“-ra. Vajjon hol van? Vajjon merre jár? . . . És mikor hozza vissza az ő igazi mennyországát? . . .

Sok, sok idő telt el . . . Elly naponta lement a kikötőhöz . . . de a Waschinton nem mutatkozott . . .

És mikor az a megbámult, istenitelt győri Elly selyem és bársonyban elmerengve, szomorú arccal sétál a Bridge-streetten, talán még azokat a rongyos és esenevész leánykákat is irigyli, akik ragyogó arccal kínálják portékájukat és mindég mosolyogva kiáltják:

— Buy hot peanuts!

szerkesztője Kolossay Sándor volt budapesti református lelkész.

Az amerikai reformátusok, különösen a kintlévő derék misszionárius református lelkészek most fáradoznak a református magyar egyházmege megalakításán, most szervezkednek és összeköttetést keresnek idehaza a magyar reformátussággal. Ez irányban már kérvényük is van a református konvent előtt. — Kovácsi Miklós István jelen látogatásával ez irányban is mint közbenjáró tájékozni kívánja magát irányadó református kintünőségeinknél a további teendőket felől.

Ez a sokat tapasztalt európai honfitársunk beszéli, hogy néhány nap előtt a hazai lapokban is olvasta, hogy az Egyesült Államok egy utazó bizottsága jár hazánkban a folyamszabályozás és vízmuépítéset rendszerét tanulmányozni. E bizottság vezetője E. J. Burton, Amerika egyik legkiválóbb államférfia, a ki Clevelandból van beválasztva már évek óta az Egyesült Államok szenátusába. Burton egyik elismert vezére a nagy republikánus pártnak és főleg neki és az ugyancsak clevelandi milliomosnak, Mark Hannanának köszönhetette a martirhalált szenvedett Mac Kinley, hogy elnökké választották. Ma is ők a főszlopai Roosevelt elnöknek a politikában. Mindkettő nagy magyarbarát és különösen Burton szenátornak kedves és hű választói a clevelandi magyarok, a kik között számos személyes barátja van.

Midőn a clevelandi magyarok a múlt évben Kossuthnak szobrot állítottak, Burton volt az a szenátor, a ki az Egyesült Államok szenátusában külön törvényjavaslatot nyújtott be, hogy Kossuth szobrát, a melyet Tóth András debreceni szobrászunk készített, vámmentesen hozhassák be Amerikába. A nagytekintélyű szenátor javaslatát egyhangulag elfogadták.

Ott volt Buton a szoborleleplezési ünnepélyen is. Mintegy 40,000 magyar volt jelen ezen az ünnepélyen Amerika minden részéből és körülbelül kétszerannyi olasz és más nemzetiségű amerikai lakos. A magyarok és a népszabadság mellett Burton lelkes beszédet mondott és felszólalását e szavakkal kezdte:

Sokat beszéltem már nagy tömegek tizezei előtt, de azt még soha sem látam, mint a nagy magyar hazafi, Kossuth szobra ezen ünnepélyén, hogy az ünneplő és hallgató közönséget akar (hold) számra kelljen megmérnem.

Kiváncos, hogy ez a szabadságszerető nagy magyarbarát hazánkban jól találja magát. Eddig is hatalmas védője volt, ha kellett, az Amerikába szakadt magyarságnak. Reméljük, hogy a magyar haza földje az ő érzelmeit csak fokozni fogja. A magyar haza bizonyára nem veszt vele, ha valaki közelebből megismeri. És ebben az irányban bizonyára sokat köszönhet a magyarság általában Kovácsi Miklós Istvánnak is.

EGYELET.

* **Alakuló munkáspénztár.** A debreceni szőlő és boriernelő szövetséget kebelében munkáspénztár és segély egyesület megteremtését határozta el. De elhatározták azt is, hogy olvasót és könyvtárt is teremtenek. E célból a földművelésügyi miniszterhez kérvényt nyújtottak be, kérve a minisztert, segítse őket, ha mással nem, legalább könyvekkel. A miniszter a kérelmet jelentés és javaslat tételre megküldte a főispánnak, ki azt a v. közművelődési osztálynak adta ki hasonló célból.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Növegyleti szövő ipar tanműhely nyitva — vasárnap kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Cipész kiállítás a Simonffy-utcai pavillonban nyitva naponta reggel 9-től este 6-ig.

* Huszárjaink a hadgyakorlatokon.

Debrecenből a 6-ik huszárezred 4ik, 5ik és 6ik százada szintén résztvesz a délmagyarországi hadgyakorlatokon. A lefuvás után a mi huszárjaink szeptember 8-án és 9-én Uj Aradon lesznek elszállásolva, 10-én indulnak Kurtuson, Mácsán, Kisjenőn, Erdőhegyes, Illyén, Biharmegyén át Debrecenbe, a hová szeptember 18-án érkeznek haza.

* A kamarák tanulmány kirándulása.

A Bosznia—Hercegovina és Dalmáciába a monarchia legvirágzóbb gyarmatába a hazai kereskedelmi és iparkamarák által folyó hó 13-án rendezendő kirándulás fényes sikerének ígérkezik. A nyolc napra szeptember 13-tól 20-ig terjedő kirándulás célja, hogy a magyar iparosoknak és kereskedőknek alkalmat adjon arra, hogy a 25 esztendő előtt megszállott tartományok közgazdasági viszonyait a helyszínen tanulmányozzák. Sok üzleti összeköttetést és több hasznos tapasztalatot szerezhetnek gyárosaink és kereskedőink ezen az uton, mely a képzelhető legkedvezőbb körülmények között fog lefolyni. A közgazdasági cél elérése mellett nagy mértékben kecsegtet a boszniai és hercegovinai tartományok turisztikai szépségei. A kirándulás technikai részét a m. kir. államasutak budapesti központi menetjegy irodája intézi. A résztvevők rendkívül kényelmesen fognak utazni, mert a menetjegy iroda az utazás rendezésében nagy előnyöket biztosít a résztvevőknek. Ha megfelelő számú utas lesz, külön vonatot, ellenesetben külön kocsiakat bocsát rendelkezésére, úgy hogy egy vidékről utazók együtt maradhatnak. A kereskedelmi muzeum és a kereskedelmi részvénytársaság boszniai és hercegovinai kirendeltségei, valamint a boszniai országos kormány főhivatalnokai kalauzolják a társaságot és szolgálnak utbaigazítással az odaérkező kirándulóknak. Figyelmetjtjük végül az érdeklődőket, hogy jelentkezésüket mielőbb adják be akár a kereskedelmi és iparkamarák titkári hivatalához, akár a menetjegy irodában. Debrecen, 1903. szeptember 1. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Jogász élet.** Ismét megnyílnak az öreg kollegium kapui, hogy befogadják az ifju nemzedék tudnivaló részét. Egy uttal a kávéházi esendes nyári évad is véget ér s megindul a vidám éjszakák s az abszenciák hosszú sorozata. Az iskolai év első mozzanata, amiről számot adhatunk, az ifjusági választási küzdelmek. Nagymérvű mozgalom indult meg a jogász segítő egyesület tavalyi elnökének ifj. Ozory Istvánnak ismételten elnökké vá

lasztása mellett. — Ezideig ellenjelöltje sincs és minden valószínűség szerint nem is lesz. A jogászság zöme — igen helyesen — benne látja legjobb vezetőjét.

A főiskolai olvasó egyesületi könyvtárnokságra egyetlen komoly jelölt Pálur Miklós, ki élvezti annyira kollegái bizalmát, hogy méltán számíthat érdemeinek elismerésére.

Az ifj. Ozory István jelöltségét illetően elég utalni tavalyi elnökségének eredményére, a melylyel megmutatta, hogy ő nem a nagyhangú szó embere, hanem a jogászság egyik legtevékenyebb tagja, ki csak hasznára válhat társainak.

* **Motorköcsi forgalom.** A Debrecen Hajdunánás és Tiszalökig tervezett motoros kocsis forgalom tegnap reggel kezdődött meg nálunk. Az első vonat egy csinos, sárgára festett, kényelmes motorkocsiból állott, melyhez egy rendes III. osztályú vasúti kocsi volt csatolva. A menetdíj egyelőre a rendes, de ha a forgalom remélhetőleg emelkedni fog, a menetdíjakat bizonyára lejjebb fogják szállítani.

* **Jelentkezések a siketnéma iskolába.** Az e hónap folyamán megnyíló siketnéma iskolába napról napra nő a felvételekre jelentkezők száma nemcsak városunk és megyénkbeli, de a messze környékről is. Így tegnap is mintegy huszan jelentkeztek újból felvételre. Ezek alapján az igazgatóság már ez idén 2 osztály megnyitását tervezi. Az iskola kinevezett igazgatóját, Gácsér Józsefet a miniszter külföldi tanulmányi utra küldte ki az igazgató azonban a mai napon utjából visszatér s így e hónap 6—7-én a felvételi értekezletet az intézet vezetősége megtogja tartani. Megjegyezzük, hogy az iskolába a növendékek esetleges felvétele még ezen értekezlet után is október hó 1-éig állandóan fog tartani. Az pedig, hogy az iskolába olyan számosan jelentkeznek felvételre, nyomtatékosan igazolja azt, hogy nálunk ezen iskolára milyen nagy és helyet pótló szükség volt már.

* **Ellenőrzési szemlék.** A közös hadsereg tartalékosainak ellenőrzési szemléjét Hajdumegyére nézve a következő napokra tűzték ki: Debrecenben okt. 12—16. — Szoboszlón okt. 7—9. Kabán okt. 1—6. Hadházon szept. 30-tól okt. 2-ig. Nánáson okt. 7—9. Dorogon okt. 11—12. Bősörnyénben október 13—16. Egyeken és Csegén október 17—19. Balmazújvároson okt. 21—22.

* **A zsolnai „tót” kiállítás.** A külföldi cseh és orosz lapok valamennyien nagy hangon hirdetik a zsolnai kiállításnak sikereit, amelyen a felvidéki „tót” iparosok mutatják be remekeiket. Ezek a jó urak persze Turócszentmártonból meg a Narodnie Nov.-ból szerzik információjukat, amely iparkodik a zavarosban hallászni és a kiállítási bizottságnak jóhiszeműségét kiaknázni. Ám a tót, cseh, meg orosz atyafiak egészen mást látnak a tót felírásokban. Nem azt, hogy a magyarság türelemmel megengedte a tót felírást, hanem azt, hogy a tótok fölényét kénytelenek voltak a magyarok elismerni és a tót felíratokat ezen a réven erőszakolták ki. Tehát a tót fensőbbesség jutott Zsolnán kifejezésre, amit persze hozsonnával üdvözl minden szláv ujság. Hát erre ismételtelen csak azzal a közmondással felelhetünk, amely úgy kezdődik, hogy „Adj” Ám jól jegyezzük meg magunknak ezt a csalárdságot. —

Jegyezzék meg maguknak különösen azok a magyar vezérfiai a hazai iparos mozgalmaknak, akik nemzetiségi vidékeken rendeznek kiállításokat.

* **A világ legnagyobb bibliája.** A Vatikán írott kínesei közt őrzik a világ legnagyobb bibliáját. A hatalmas könyv héber nyelven van írva s háromszázhusz font nehéz. Három ember alig bírja. A bibliának legendája is van. 1515-ben a velencei zsidók meg akarták venni II. Gyula pápától és annyi aranyat kínáltak érte, a mennyit nyom. A pápa azonban nem fogadta el az ajánlatot. Ha a pápának ma tennének hasonló ajánlatot, úgy a biblia súlyának az arany mai ára mellett közel két millió korona értékű arany felelné meg.

* **Rákóczi toborzója.** A magyar zenevilágot, de általában a magyarságot megörvendeztető hirt veszünk Sümegről. — Darnay Kálmán sümegi muzeumából ugyanis előkerült Rákóczi régen elveszettnek hitt kuruc toborzója. A hír szerint Virgil fővárosi zenetanár a muzeumban kutatva, Kisfaludy Sándor és Szegedy Róza régi írott hangjegyköteteit is átnézte s ezek között találta volna meg a soká keresett dallamot, amelyet egy időben Jókai is keresett, de eredménytelenül. — A kuruc-toborzó Szegedy Róza leánykori kéziratában maradt meg, melyet 1795-ben Hungaria cím alatt jegyzett fel.

* **Rácz Károly a Bikában.** Az iskolai év kezdetén rendszeresen nagy a forgalom az iskolák városaiban. De különösen Debrecen ilyenkor úgy megélnék, mint ha a régi világhíres nagy vásárok aranykora ujlana fel itten. A szeptemberi diák eleveenség alkalmából tegnap este Rácz Károly az Arany Bikában valósággal a Rákóczi korszak kuruc világát varázsolta vissza szebbnél szebb kuruc nótáival. — Evek óta nem volt akkora tüntetés a gáyozene hatása alatt! kivált akkor zúgott a taps és éljenzés, midőn Rácz Károly remek magánjátéka után a zenekar a Rákóczira zendített rá. Szilaj tűzzel harsogott a csodás induló, az emberek felugráltak, kendőt lobogtattak, szinte megelevenedett a képzeletben a dicső magyar hadsereg, mely a Rákóczi mellett vonul végig a városban. Aztán egyre halkult a zene, végre elhalt, mintha már valahol odakint a lombhullató nagy erdőn kapkodta volna el utolsó hangjait a szeptemberi szél.

* **Cipész kiállítás.** Már csak néhány napig lesz nyitva a városunkban rendezett országos cipész ipari szakkiallítás. A kik ezen kiállítást ez ideig meg nem tekintették, felhívjuk, hogy azt megtekinteni el ne mulasszák, mert eltekintve attól, hogy nemcsak városunkban, de az egész országban ez a legelső szakkiallítás, úgy a száz száz különféle városokból kiállított cipők, csizmák, cipőfelsőrészek, bőrcok, rajzok, sámfák és egyéb eszközök, vala mint a kereskedelemügyi minisztérium által kiállított munkagépeknek naponkénti tanulságos üzembe hozása méltán megérdemli a helybeli közönség támogatását. A kiállítási bizottság gondoskodott arról, hogy az iskolai év kezdetén városunkba sereglő különböző iskolák tanuló ifjúsága is megtekinthesse a kiállítást, e célból az iskola igazgatóságok részére 200—200 darab kiállítási belépő jegyet küldött meg azon kérelemmel, hogy azt 20 filléres kedvezményes árrban a tanuló ifjúság között értékesíttesse s őket esen hazafias szempontból is megtekintésre méltó kiállítás látogatására lelkesítse.

* **Falb jóslata szeptemberre.** Szeptember havára bőséges lecsapódásokat jósl

Falb. Második hetében számos zivatar várható, mely után a hőmérséklet súlyosdóso következik be. Általában véve szeptember hava melegebb lesz augusztusnál. A hónap harmadik hetében a lecsapódások, különösen az Északi tenger partjain igen bőségesek lesznek.

* **Szőlővessző és szőlőoltvány készletek bejelentése.** Hogy a szőlővesszők és szőlőoltványok eladása a termelőknek megkönnyíttessék s hogy azok, akik akár európai, akár amerikai szőlővesszőket, akár szőlőoltványokat vásárolni óhajtanak, a létező készletekről idejekorán tájékozást nyerhessenek, úgy mint az előző években, a folyó év őszén is mind az európai, mind az amerikai fajtájú szőlővessző, mind a szőlőoltvány készletekről hirdetés fog kibocsátatni. A földművelésügyi miniszter ennél fogva felhívja mindazokat a szőlőbirtokosokat, akik az 1896. évi szeptember hó 15-én 60,900 szám alatt kibocsájtott szőlővessző és szőlőoltványüzleti szokásoknak minden tekintetben teljesen megfelelő saját termésű európai vagy amerikai szőlővesszőkkel vagy szőlőoltványokkal rendelkeznek és azok eladása tekintetében az említett üzleti szokásoknak magukat alávetni hajlandók, hogy készleteiket, fajta, minőség (sima vagy gyökeres vesszők, oltványok) és mennyiség szerint a termelési hely (vármegye, község, vasut és postaállomás) és az ezenkénti eladási árak megjelölésével, azon kerület szőlészeti és borászati felügyelőjéhez, amely kerületben a vesszők, illetőleg az oltványok termelési helye tartozik, tehetőleg mielőbb, de legkésőbb a folyó évi szeptember hó 20 ikáig jelentésük be.

* **A tizforintos bankjegyek.** Az osztály-magyar-bank üzletvezetősége értesíti, hogy a megszüntetett tizforintos osztályértékű bankjegyek (1880. május 1-iki kelttel), melyek ez évi augusztus 31-éig a két főintézetnél fizetés és becserélés útján a fiókoknál azonban csak becserélésre elfogadtattak, 1904. szeptember 1-től kezdve a bankfiókoknál többé be nem cserélhetők és a becserélés csupán a bécsi és budapesti fióktintézeteknél történik. Az ilyen bankjegyekkel való fizetés tehát szeptember 1-től kezdve teljesen ki van zárva.

* **Mit kíván?** Jóképű vidéki atyafi ácsorog a törvényszék folyosóján Nyolc órára időzték, már hét órakor ott somdordált immár tíz óra is elmúlt, még sem került rá a sor. A fiskálisek jönnek mennek, innen onnan már a leves nótát is huzzák, még sem kiáltják az atyafi nevét. Tizenkettőt veri, mikor elkiáltják

— Nagy István
Beballag. Kihallgatják tanúságot tóttelek vele megesketik
— Van-e valami kívánni valója?
— Köszönöm kérdését nincs nekem semmi
— tótovázik az öreg
— Jó jó de ebből a tanulásból kifolyólag
— magyarázza a bírő
— Hát ebből csak az vána hogy ha nyolc órára idézik az embert ne tizenkettőkor hallgassák ki Isten áldja!
Ezzel aztán kiballag a szobából:

* **Éjfél esküvők.** Az előkelő amerikai körökben most az a divat, hogy a párokat éjfélkor esketik. Ez persze az ujság ingereivel bír és az excentrikus yankeeknek nagyon tetszik. Este a jegyospár színházba megy és aztán hazakocsizik, hol dus lakoma várja. Az ebéd éjfélig tart, amikor a menyasszonyok vőlegény a vőfélyek és nyoszolyolányok, valamint a vendégek kíséretében a legközelebbi kápolnába vonulnak, hol az esketés megtör-

Uj és jó állapotban levő ódon **TANKÖNYVEK** valamint mindenféle iskolai író- és rajzszerkek kaphatók

László Albert és Társa (Hegedűs S. és Sándor I.)

iskolai könyv és papirkereskedésben Debrecen Főpiac a kistemplommal szemben.

ténik. A szertartás csak pár percig tart, mire reggelig táncolnak, napfölkeltkor pedig automobilkirándulással fejezik be az ünnepélyt. A múlt hónapban tizenhat párt eskettek meg így. A Matin azt állítja, hogy az éjféli esketés csak az Egyesült-Államokban új dolog, mert Franciaország némely vidékein már régóta ismerik.

* **Szélhámos asszony.** Nem minden napi ravaszással károsította meg özvegy Magyar Józsefné pacírta utcai lakost egy magát özvegy Kis Sándornénak nevező szélhámos asszony. Az állítólagos özvegy Kis Sándorné ugyanis a minap beállított özvegy Magyar Józsefné lakására, aztán hosszas és szívhez szóló beszédek után azt állította, hogy most jó a kórházból, a hol súlyos betegesen hosszú ideig feküdt. Özv. Magyar Józsefné megsajnálta a panaszkodót, s nemcsak hajlékot adott az állítólag felgyógyult betegnek, de még is barátkozott vele, sőt rövid időn belül a szélhámos asszonyt üzlettársá is tette egy tervbe vett közös pénzkeresethez. Ez a kereset pedig abból állott volna, hogy özvegy Magyar né meg a szélhámos Kisné együtt kosztot adnak majd nőtlen és egyéb étkezést kereső egyéneknek. Özv. Kisné aztán azzal is telebeszélte Magyar né fejét, hogy ebből Szoboszlón egy Szi lágyiné nevű asszony már sokat szerzett, aki most férjhez megy s jó volna konyhai s egyéb kosztadó felszerelését is megszerezni. Kisné még azt is mesélte, hogy Szilágyiné főleg a fináncok kosztolásán gazdagodott meg. Magyar né tehát elment Szoboszlóra, egyrészt a dolgok felől tájékozást szerezni, másrészt a felszereléseket megvenni. Ott azonban az a meglepetés érte, hogy Szilágyiné nevű asszony a vasut utcában nem is lakik s hogy a fináncok meg a vendéglőben étkeznek. Ez gyanút keltett az asszonyban hazasiertett, de lakásán hagyott üzlettársaságát 80 korona értékű ruhauemléjét ellopva és megszökött. Magyar né az állítólagos Kisné a rendőrségen jelentette. A rendőrség erőlyesen nyomoz, Magyar né pedig most már bőven ráér okulni azon, hogy a kapzsóság rendszerint kárvallás.

* **Feloldott zárlatok.** A központi főszolgabírótság Tiszacsege és Hajdúsámson községeket feloldotta a marhazárlat alól. Balmazújvárost pedig, melyet csak pár napja nyilvánítottak vérsmentes területnek újból vesztésgár alá helyezte.

* **Csizmadiák gyűlése.** A csizmadia termelő szövetkezet tegnap ülést tartott, a felmerült ellentétek elintézése végett, melyek a Margit-fürdő telepén nem rég megnyitott nagyszabású termelő műhely üzembe vétele óta keletkeztek.

* **Halálozások.** Városunkban tegnap a következő halálozások történtek: Kis József ev. ref. 15 éves, Sáska József ev. ref. 24 éves, Tóth Sára ev. ref. 15 éves, Némethi Róza róm. kath. 4 éves, Czirják Margit ev. ref. 2 hónapos.

* **Az állam birtokvásárlása a Tátrában.** Az állam — mint Lőcséről írják — a Magas Tátrának egy igen szép részét szerezte meg ismét. Felső Erdőfalu urbéreseitől vette meg a nagy és kistarpataki völgyet egy millió koronáért. Az új birtok határos a kincstári erdőkkel. A birtokvásárlást e vidéken még folytatják. A kincstárnak a Magas Tátrában máris oly nagy kiterjedésű erdősegei vannak, hogy a felszaporodott erdőbirtokok kezelésére új erdőgondnokság felállításra vált szükségessé. A gondnokság székhelyéül Poprád Felka van kizemelve. Horváth Sándor földmívelésügyi miniszteri tanácsos két állami közeg kíséreté

ben augusztus 29 én járta be a tátrai erdősegeket.

* **Kiégte a felszemét a mész.** Dobi József csapókerti lakos talyigás 13 éves és Nagy István mórtelepi lakos 16 éves fia Nagyházi János építő mesternél inasok. A két gyerek múlt hónap 28án valamely kőműves munkánál volt elfoglalva. — A munkához meszet olvasztottak, mire a két gyerek pajkosságból a forró mésszel egymást dobálni kezdte. — A pajkosság azooban nagyon balul ütött ki, mert a méstől a Dobi gyereknek a jobb szeme teljesen kiégett, míg a bal szemével is igen sokára fog a szerenesétele fia jól látni. Nagy István fia ellen tegnap a rendőrségen feljelentést tettek, melynek alapján a fia bünavádi eljárás alá kerül. A kis Dobi Jósikát súlyos sebészi ápolásán ápolják.

* **Rövid hírek.** Sztrájk a Ganzgyárban. A Ganzgyár 100 vasuti munkása bérelvonások miatt sztrájkol. — **Utazás a föld körül.** Egy amerikai légiutazó 54 nap, 9 óra és 42 perc alatt körülutazta a földet — **Fölrobbant gyár.** Berlinben a Böse és társa féle aknáművelő gyárat vasárnap egy hatalmas robbanás teljesen elpusztította. — **Magyar cégtáblák.** Vág szered város képviselőtestülete határozta tilag kimondta, hogy fél év alatt minden idegen nyelvű cégtáblát magyarul kell kicserélni. — **Uri koldus.** Budapesten, a Lipót köruton elegáns lakásban lakik egy ur, aki valósággal koldulás után szerzi jövedelmét. — **Testvérgyilkosság körte miatt.** Luka József grosszi (Arad vm.) lakos agyonlőtte az öccsét, mikor engedélyt kért, hogy néhány körte szedhesen. — **Szabad kérem egy tarra?** Ezt kérdezte Bárdi László budapesti fémcsiszoló Ujai István rükozten hátulról átölelte. Bárdi átölelte a nyájas táncbarátot, aki tovább állt, még pedig mint utóbb kisért Bárdi zsebórájával. Hamarosan elfogták. **Reménytelen szerelem** miatt marólugot ivott Fülöp Ilonka Nagyváradon, a gyors segély dacára meghalt — **Gombamérgezés.** Major József vasvári erdőőr mérges gombát szedett. Két gyermeke, egy házigazdája és ennek neje, akik ettek a gombából meghaltak. Major maga haldoklik.

x **Az előkelő férfi világ figyelmébe** ajánljuk *Fekete Jakab kalap és férfi divatárú különlegességeinek* üzletét, **főtér kistemplom mellett** kifüggesztett szabású férfi ingek. Nagy választék angol, olasz és Pichler féle sport kalapokból, valamint feltűnő szép nyakkendő újdonságokban, **olesó szolid szabott áruk.**

Az Arany Bika kávéházában ma este **Rác Károly zenekara** játsszik.

Szerbia Törökország ellen.

— Saját tudósítónktól —

Zimony, szept. 1

A külföldi hatalmak képviselői szenzációs dolgoknak jöttek nyoma. Szerbiában, ahol hatalmas akció folyik a macedonai forradalom támogatása céljából. Az akció eddig nagy titokban történt s csak most került nyilvánosságra. Egész Dél Szerbiában folyik a toborzás a macedonai felkelés számára s eddig már több mint háromezer szerb harcol Albánia szabadságáért.

A pánszláv mozgalmak egyik központja a Magyarországon székelő nagy

szláv egyesület, a melynek elnöke A. J. Tscherep Spiridovits az elmúlt hónapokban utazta be Szerbiát, ahol a hivatalos körökkel tárgyalásokat folytatott. — E tárgyalások eredménye az, hogy nyíltan folyik a toborzás Szerbiában az albán forradalom javára s hogy e szerb fölkelők élén egy szolgálatban levő szerb alezredes áll, ő szolgáltatja ki a felkelőknek a fegyvereket lőszert s a pénzt, úgy hogy a szerb csapatok teljesen felszerelve kerülnek a török területre, s hova eddig már több mint 3000 felszerelt ember küldöttek Szerbiából. E felkelőket 40 szerb, nemzeti ruhába öltözött tiszt vezényli a török ellen vívott guerilla harcokban. A csapatok fővezénylete egy szolgálatban levő őrnagyra van bízva. Legközelebb a Szerémségben s a Bánátban is megkezdik a toborzást s vizik a magyar szerbeket a török ellen.

Belgrádban a moszkvai nagy szláv egyesülettől eddig tekintélyes összegek érkeznek a forradalmi mozgalmak támogatása céljából, de még több pénzt várnak.

Bizonyos, hogy a macedoni forradalmi bizottság és Szerbia között megállapodás történt a forradalom támogatása dolgában.

Legközelebb általános lesz a forradalom Macedoniában s ekkor Szerbia nyíltan állást fog foglalni a forradalom mellett s részt vesz a Törökország elleni háborúban.

TAVIRATOK.

Az angol király nyilatkozatai.

Bécs, szept. 1. A bécsi Hofburgban tegnap adott díszebéd után a cserlénél az angol király a magyar és osztrák méltóságok előtt a legmélyebb nagyrabecsülés kifejezésével szóló feszélyes házigazdájának tiszteletet parancsoló személyéről, akinek bölcsessége — úgy mond — az egész világ csodálatát fölkelti. Az angol király továbbá a magyar miniszterelnök előtt meleg rokonszenvel nyilatkozott Magyarországról és annak fővárosáról.

— Igen szívesen időztem — mondá az angol király Khuen Héderváry grófnak — minden alkalommal Magyarországon, ahol feledhetetlen napokat töltöttem és sok jó barátom van.

Örömmel emlékezett meg az angol király a belovári hadgyakorlatokról is, amelynél jelen volt és ahol először mutatták be neki Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnököt, az akkori horvát bánt. Az angol király, a ki a német nyelvet tökéletesen beszéli, hozzátette:

— Bizony, akkor valamennyien fiatalabb voltunk tizenöt esztendővel!

Az angol király Bécsben.

Bécs, szept. 1. A kapucinusok kriptájához az angol király ma délelőtt házi ezredének ezredesi egyenruhájában nyitott kocsin hajtattott a melléje díszszolgálatra kirendelt Bechtolsheim tábornok kíséretében. A király, akit a kapucinusok gvardianja üdvözölt, először Erzsébet királyné koporsójához ment, ahol koszorút tett le

Nagy Britania királyától felirással. Rövid esendes ima után a király Rudolf trónörökös koporsójához lépett, ahol szintén ugyanily feliratu koszorut tett le és imádkozott.

London, szept. 1. A Times írja: a Ferenc József császár és királynál tett uralkodói látogatása ékesszólo bizonyítéka Ausztria Magyarország, mint a mostani helyzetben politikai hatalmi faktor jelentőségének és annak a tekintélynek, a melyet e birodalom uralkodójának a nemzetközi politikában tulajdonítanak. A lap így végzi: Anglia legteljesebb bizalommal viseltetik Ferenc József császár és király helyes ítélete és legtisztább szándékai iránt.

Bécs, szept. 1. Edvard angol király ma a nagykövetségen adott reggelin felköszöntötte királyunkat, mint az angol hadsereg tábornagyát. Királyunk meleg hangu felköszöntőben megköszönte a megtisztelő kinevezést. Este az uralkodók résztvettek a Mária Jozefa királyi hercegnőnél tartott családi ebéden.

A pécsi püspök meghalt.

Karlsbad, szept. 1. Hettyey Sámuel pécsi megyés püspök ma délután fél 2 órakor itt meghalt. A püspök idült bélrákjára gyógyulást keresett és hosszabb idő óta volt Karlsbadban. Holttestét bebalzsamozták és Pécsre szállítják.

Hettyey Sámuel született Hettyén 1845. szept. 22 én. Tanulmányait Szombathelyen és Esztergomban végezte. — Pappá szentelték 1870. júl. 2 án. Tanár volt a nagyszombati főgimnáziumban, majd tanár és tanulmányi felügyelő az esztergomi érseki liceumban. Később a bécsi Pazmaneum igazgatója, majd hercegprímási irodaigazgató lett. 1894-ben lett esztergomi kanonok, 1897-ben nevezte ki a király pécsi püspökké.

Királyunk Rómában.

Budapest, szept. 1. A párisi Timesnak jelentik Rómából, hogy királyunk legközelebb meglátogatja az olasz királyt.

József királyi herceg beteg.

Budapest, szept. 1. József királyi herceg néhány nap óta gyengélkedik, orvosai tanácsára nem vesz részt az ideai hadgyakorlatokon.

A balkáni forradalom.

Belgrád, szept. 1. Belgrádból érkező hírek szerint, Armentiben a lázadók több mint 400 lakost lemészároltak.

Rakovóban és Delnicében a felkelők felperzseltek a házakat és kegyetlenül legyilkolták az ellenszegülőket.

Klitura és Milovo helyiségekben a lakosságnak sikerült a lázadókat vissza verni. A támadók közül sokan elestek, köztük a bandák négy vezére is.

Konstantinápoly, szept. 1. A keleti expresszvonat közlekedésének beszüntetése következtében Teber és Várnz között hetteknént három vonatot fognak járni.

Konstantinápoly, szept. 1. A porta háborus hajlandósága növekszik s maga a szultán is kívánja a hadüzenetet. Állítólag német befolyás dolgozik a portánál. A redifzászlóalj és az első hadtestet legközelebb mozgósítani fogják.

Szófia, szept. 1. A felkelők Krusevo-ban öt görög kémeket fogtak el s nyomban kivégezték valamennyiüket.

Gabona tőzsde.

Budapest, szeptember 1. Buzakinalat mérsekelt, vételkedv jött. Nyugodt irányzat mellett 50,000 méter ázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek nyugodtak. Idő szép.

Buza októberre	7.45—46
„ novembere	7.72—73
Rozs októberre	6.22—23
„ októberre	6.50—51
Zab októberre	5.44—45
„ novembere	5.68—69

TÖRVÉNYKEZÉS.

Azt a kutya fáját!

Tárgyalási modor.

Londonban a napokban olyan tikasztó lövés volt, hogy a főtárgyalási elnök megengedte bíró társainak, hogy paróka nélkül jelenjenek meg a tárgyaláson.

Az angol jogi szaklapok ebből az alkalmából erősen megtámadták az elnököt, mert há a bírói tekintély és az igazságszolgáltatás méltóságának rovására megy, ha a külsőségekben nem tartják meg azokat a feltételeket, amelyek a bíróság előtt megjelenő feleket tiszteletre méltóvá teszik.

Nálunk nevetségesnek látszik ez a dolog. Féképen az előtt, a ki abba a kelmetetlen helyzetbe kerül, hogy végig kell hallgatnia, milyen tárgyalási modora van egyik másik büntető járásbírósi bírónak. Ime egy példa:

Bezerédy Bertalan budapesti albíró tegnap egy muzsikus cigányt vont felelősségre amiatt, mert a kerepesi uti Wekerle kávéházban a női becsületet mélyen sértő módon nyilatkozott arról az asszonyról, akivel egyik cimborája évek óta együtt él. A bíró kihallgatja a feleket, aztán a tanukat szólítja be.

Az első tanu egy fiatal kisbögös. nem hallotta a meggyalázó kifejezéseket, csak annyit tud, hogy a vádlott azt mondta a panaszosnőről, hogy nem érdemes vele együtt élni, mert amikor az ura mint súlyos beteget a kórházba szállította akkor is a katora kedvesét siratta.

A bíró: Ez a tanu nem tud semmit. (?) Kívánja, hogy esküt tegyen a vallomására?

A panaszosnő: Kérem szépen, tesék meg esküdni, mert ez is elég.

A bíró (idegesen): De mire esküdjön, ha nem tud semmit! (Bosszusan): Feleljen: akarja, hogy esküt tegyen? Mi?

A panaszosnő (ijedten): Kérem...

A bíró (dühösen tészkelődik, öklével teljes erőből hámat üt az asztalra, hogy csak úgy reng belé a terem, aztán rikácsoló, fűlsértő hangon kiabál): Azt a kutya fáját a... Már mondtam, hogy nincs mire esküdni. (Rámordul a panaszosnőre): Akar esküt?

A panaszosnő (elszántan): Igen.

A bíró (felugrik, mintha neki akarna rohanni a panaszosnőnek): Ilyen ostoba fajankokat még nem láttam! (A vádlotthoz): Magának sincs kifogása az eskü ellen?

A vádlott: Én is kívánom, hogy esküdjön.

A bíró: Ostoha népség! (A tanuhoz): Álljon föl, aztán mondja utánam. (Elhadarja gyorsan az eskü mintát. (Hadd jöjjön a másik tanu!...

Ilyen tárgyalási modor mellett nem lehet megütköznünk azon sem, ha a felek tárgyalás közben összetűznek és — mint a mult hetekben történt — egymás fejéhez vágott tentatartókkal, botokkal argumentálnak egymás ellen. Ha a bíró megfedkeznek annak a helynek a tiszteletéről, ahonnan kell, hogy igazságot szolgáltatson, hogyan kívánjuk meg ezt attól a napszámostól vagy munkásnőtől, a ki előtte megjelenik.

Szerkesztői üzenetek.

—n Debrecen Brassóban négy lap van, 2 magyar és 2 német, ezek Brassói Lapok napilap Brassói Szemle hetilap, Kronstedter Zeitung napilap és Vochenblatt Maros-Vásárhelyt a Székely Ellenzék hetenként 3-szor a Marosvásárhely egy szer és a Székely Lapok 2-szer jelenik meg A kolozsvári sajtóban 3 nagy napilap az Ellenzék Ujság és Magyar Polgár ezek mellett apróbb napilapok is vannak

Regényosarnok.

A tejtetvér.

Második rész.

(Folytatás.)

Főlöszleges volna vele terveimről beszélni, annál is inkább, miután semmiben sem állapodtam még meg.

Az egyedüli, a mit elhatároztam, hogy nem maradok a vidéken.

Nem akarok itt elposhadni. El akarom élni... Valaki akarok lenni.

— Nos tehát — replikázott gúnyosan az orvos, te nagyravágyó vagy ha nem csalódom, az az óhajod, hogy politikai téren akarod nagyravágyásodat kielegíteni.

Ha így áll a dolog, kedves barátom és ha ezt el akarod élni akkor azt tanácslom, hogy lépj a jogi pályára.

A jogi fakultás mindenre képesít vagy semmire. Légy tehát ügyvéd és aztán meglátod, hogy érheted el céljaidat.

Villottebe visszatérve, Villemier orvos tájékoztatta Germaint fia szándékairól. Az apa belegyezett abba, hogy fia a jogi fakultására iratkozzék be. Novemberben Savinien Nancyban megkezdte önkéntesi katonai szolgálatát; mikor azután a szolgálati évnek vége volt, minden előkészülettel megtett elutazására.

Apai segélyvel kellőképen ellátva, csak úgy repült Párisba, Boldog volt, hogy szabadnak érezte magát. Szabadnak, mint a madár, a mely vigan repül a magasba a szülői fészekből, hogy először szárnyaljon fel a mérhetetlen égig és önállóan bocsátkozzék az élet kalandjaiba.

V.

Két hét óta Savinien a Quartier Latinban lakott. Kezdetben lehangoltságot és kedvetlenséget érzett, mint azok a vidékiek rendszeren, a kiket hirtelen vet a sors a párisi élet forgatagába.

Tájékozatlannak, elszigeteltnek érezte magát ebben a közönyös, lóto-futó ember tömegben. Elvesztetnek, elfelejtetnek hitte magát, mint valami kicsiny fűszalacska az erdő növényesürüjének tömkelegében.

Soha nem volt még semmiségének ily kínzó tudatában. Ugy élt itt, mint

mint idegen földön, mindent megbámulva és nagy önértéssel úgy tette, mintha semmin sem csodálnoznék.

Abban a hiszembe utazott el Villotte-ból, hogy csak ki kell nyujtania a kezét és marokszámra arathatja a sikert.

És ime, már az első napokban kétségbeesett, hogy hány sötét meredélynek kell nekivágnia, míg nagyravágyó álmai közül csak egyetlen egy számára is megtalálja a megvalósítására vezető ösvényt.

E közben szorgalmasan, bár kedvetlenül hallgatta az előadásokat. Az előadásokról jövet a délutánt az olvasóteremben töltött, aztán szerény vendéglőben ebédelt közös terítéknél, a hol mogorvaságával visszariasztott minden ismerkedési szándékot.

A Tournun utcában lakott egy kisebb szállóban, de amikor este megvacsorázott, kelletlenül vonakodva tért haza lakásába, mert annak siralmas banalitása kedvét szegte a munkához.

Lassu léptekkel csatangolt az utcán, hogy aztán véletlenül bebotojjon valami kávéházba.

(Folyt. köv.)

Nagyságos Asszonyom!

Azon körülmény, hogy városunk legintelligensebb elemei oly rendkívül módon nélkülözték női kalapszükségletük beszerzésénél egy olyan divatterem előnyeit, hol az esetről-esetre változó divatkülönlegességeit közvetlenül a külföldről érkezve, szerezhetnék volna be, indított arra az elhatározásra, hogy több

párisi elsőrangú céggel,

nagy áldozatok árán közvetlen összeköttetést létesítve, helyben **Piac-utca 19. sz. 1. emelet (Ranunkel ház)** kizárólag párisi modell kalapokból

Női kalap divat-termet

nyissunk. Vállalkozásunkkal egy olyan hiányt igyekszünk pótolni, mely intelligens hölgyeink régi óhaját lesz hivatva teljesíteni s ezen körülmény remélünk engedni, hogy nagy áldozatokkal létesített

női kalap divat termünket

szíves bizalmával és nagybecsű pártfogásával kitüntetni kegyes lesz. Egyszermind megjegyezzük még, hogy minden *gyázmegrendelést és átalakítást* — mit szintén elvállalunk Budapesten végzetünk el s így azon helyzetben vagyunk, hogy ebben a tekintetben a legkényesebb izlést is kielégíthetjük, ilyenmü rendelések és átalakítások, dacára annak, hogy Budapesten készülnek, a legrövidebb idő alatt és a legjutányosabban eszközöltenek.

Vállalatunk támogatásához szíves jóindulatát kérve, maradtam kitűnő tisztelettel, mint a divatterem vezetője

Rosenthal Jenőné.

Asztalos-üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a már évek óta fennálló asztalosműhelyemet **1903. szeptember hó elsejétől fogva**

Gsapó-utca 41. sz. alá

a tűzoltólaktanya szomszédságába, **tek. Fodor József ur házába** helyeztem át, hol is ugy a közönséges, valamint a mű-, épület- és bútormunkákat a n. é. közönség részére kellő szakértelemmel készítek.

Megköszönve a n. é. közönség eddigi, hozzám tanúsított jó akaratát, magamat továbbra is b. pártfogásába ajánlva

maradok tisztelettel

Santha György.

461. sz.

1903.

Árlejtési hirdetemény.

A debreceni izr. hitközség által a József kir. herceg utca, 26 és 28-iki szám alatt létesítendő új építmények építési munkáinak biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az egyes munkák költségei követőleg vannak előírva:

Föld, kőnyes és elhelyező munka	31,556.20
Acs munka	5,156.63
Bádgos munka	1,072.—
Asztalos lakatos mázó és üveges munka	5,596.—
Vízvezetési munka	1,500.—
Légszuszévtéki munka	1,366.—
Szobafestő munka	802.—
Különlétek és előre nem láthatókra	2,388.67
összesen Kor.	49,415.50
Levonandó a kikerülő anyag értéke	1,915.50
	47,500.— az az

negyvenhétezeröttszáz korona.

A munkák csakegyüttesen adtn akik

A versenytárgyalásban részt vehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos, vagy vállalkozó.

Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munka előirányzat összegének megfelelő 5% bánatpénzt készpénzben vagy óvadék képes értékpapirokban a hitközségi irodánál **1903. szeptember 7 én d. e. 10 óráig** letenni.

Az ajánlatba hozandó engedmény vagy egységárak számmal és betűvel olvashatóan kiirandók.

Ajánlattevő köteles ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetés-vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok f. év szeptember 7-én d. e. 10 óráig a hitközségi irodához (Kápolnási u. 1 sz.) nyujtandók be.

A beérkezett ajánlatok f. évi szeptember 7-én d. e. 11 órakor a hitközség tanácsstermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkésve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati vagy utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kifejezéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vehetők.

A hitközség fentartja magának azok jogot, hogy a beérkező ajánlatok kö-

zött szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számítandó 20 napig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőirányzat, vállalati feltételek a hitközségi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Debrecen 1903 augusztus hó 28 án.

A debreceni izr. hitközség előjárósága.

Magyar királyi államvasutak.

24261 szám. Üzletvezetőség Arad.

Pályázati hirdetemény.

A magyar királyi államvasutak.

Kizárólag alvinc-nagyszében nagyszében-fogarasi olthid vöröstoronyi és nagyszében-nagydisznódi összesen 197 kilométer hosszú vonalain használatba levő összes szolgálati óráknak 1904. évi január hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk minőlfogva felvesszük a pályázni kívánó és ipar engedéllyel bíró órákat, hogy 1 koronás bányeggel elátott és „Ajánlat a pályáórák jókarban tartása 24261/1903. szhoz” feliratu borítékba zárt ajánlatokat lepecsételve ez évi október hó 13 án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános igazgatási (I) osztályánál nyujtsák be.

Bánompénz fejében 100 kor. azaz száz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban legkésőbb f. évi október hó 12-ének déli 12 órájáig alulrott üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letétgyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől elterő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulrott üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A pályáórási székhely Nagyszében vagyis az illető órás, ki e teendőkkal megbizatik, köteles Nagyszébenben lakni illetve ott üzletet tartani.

Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított tizenégy nap alatt várható, míg a letett bánatpénz ezen határidő után nyolc napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött hozandó végleges halározat hozataláig kötelezettségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza, vonása s bánatpénz elvesztését vonja maga után.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Iskolai növendékek

részére legelőnyösebb bevásárlási forrás u. m.:

Legújabb magyar gyártmányu, vászonfedelű füzetek, valódi E. O. Richter féle és magyar gyártmányu körzők, Rajzpapír és Rajztömbök, valódi fiumei rajzpapírból készítve, vonalzó, Rajztáblák, dörzsgummi, Tubus és gombfestékek, valódi chinai tuschok, iskola táskák, legjobb zsebirón, tollnyelek és tollkések, legjobb minőségben és feltűnő olcsó árakban, Iskolai könyvek bekötése egész vászonban névbenyomással darabonként 40 fillér, félvászonban papírkötésbe 20 fillér. —

Pongrácz Géza,
papíráru gyári raktárában
Debrecen, Piac-utca 7.
— Bika szálloda mellett —

Magyar királyi államvasutak.

24260. szám. Üzletvezetőség Aradon.

I. Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak.

M-radna, kis gyulafehérvár, piskitrosény, lupényi piski i-vajdahunyadi és gyulafehérvár kenesdi összesen 348 kilométer hosszú nem különben a piski-i forgalmi tönökség hivatalos helyiségeiben használatba levő összes szolgálati óráknak 1904. évi január hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minélfogva felhívjuk a pályázni kívánó és ipar engedélylyel bíró órásokat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályá-órák jókarban tartására 24260/1903. szhoz” feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve ez évi szeptember hó 30-án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános igazgatási (I.) osztályánál nyújtsák be.

Bánompénz fejében 100 kor. azaz száz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 24-én déli 12 órájáig alubrott üzletvezetőség gyűjteményénél Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét nyújtását nem fogadjatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulirt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A pályáórási székhely Piskitelep vagyis az illető órás, ki e teendővel megbizatik, köteles Piski telepen lakni illetve ott üzletet tartani.

Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett bánatpénz ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött hozandó végleges határozat hozataláig kötelezettségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza. Vonása a bánatpénz elvesztését vonja maga után.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Zsákok

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás új és használt

Zsákoknak

és minden fajta vízhatlan ponyvának
Winkler Zsigmondnál
Budapest, VII, Nyár-utca 23.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyuviz.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légső heveny és idült hurutjainál, a tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél, köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden gyógyszerárban, drogueriában és fűszerkereskedésben.

Kutkezelőség: **BRASSÓ.**

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902. számú rendeletével a Málnási Mária Forrás számára a gyógyforrás elnevezést engedélyezte.

A külföldi Selters, Gleichenberg, Emsi drágább vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. — Tiszán, felényi berral, tejjel összeöntve iható.